

T. B. M. M. (S. Sayısı : 235)

3418 Sayılı Kanun ile 5422 Sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/542)

T. C.

Başbakanlık

28 . 2 . 1989

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-2136/01642

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.2.1989 tarihinde kararlaştırılan «3418 sayılı Kanun ile 5422 sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bazı bakanlıkların idari yapılarının yeniden düzenlenmesi nedeniyle, Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Hizmetleri Vergisi ile ek Taşıt Alım Vergisinin tamamının ve Akaryakıt Tüketim Vergisinden ayrılan payların bakanlıklar arasındaki dağılımı, yapılan düzenlemelere uygun hale getirilmiştir.

Öte yandan, Kurumlar Vergisi Kanununda günün şartlarına uygun olarak bazı değişiklikler yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Hizmetleri Vergisi ile Ek Taşıt Alım Vergisinin tamamının ve Akaryakıt Tüketim Vergisinden ayrılan payların dağılımı bakanlıkların idari yapılarında meydana gelen değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 2. — Katma bütçeli idarelerin konukevleri ve bunların kantinlerinin de Kurumlar Vergisinden istisna edilmesi bu değişiklik ile sağlanmaktadır.

Madde 3. — Bilindiği üzere, kooperatifler ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım ve dayanışma yoluyla sağlamak amacıyla kurulmaktadır. Dernekler ve vakıflar ise kâr amacına dayalı olmaksızın belli bir gayeyi gerçekleştirmek için kurulan kuruluşlardır. Meslekî teşekküller de meslekî dayanışmayı sağlamak ve meslek mensuplarının hak ve menfaatlerini korumak amacıyla kurulan kuruluşlardır. Bu kuruluşların ortak özelliği ticarî faaliyette bulunup kâr sağlamak değildir. Bu nedenle yapılan düzenleme ile bu kuruluşlara ve kanunla kurulan meslekî kuruluşlara ait iktisadî işletmeler için hayat standardı esas ve ortak sayısı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan asgarî geçici verginin uygulanmaması; kurumlar vergisi beyannamelerinde beyan ettikleri kurumlar vergisi üzerinden genel esaslar çerçevesinde geçici vergi alınması esası getirilmektedir.

Geçici Madde — Bu Kanunun 3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesini değiştiren 1 inci maddesinin, Kanunun yayımını takip eden ay başında yürürlüğe gireceği öngörülmüştür. Kanunun yayımı tarihi ile birinci maddesinin yürürlük tarihi arasında geçecek süreye ait 3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre dağıtılacak payların daha önce geçerli olan oranlara göre Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarına dağıtımı öngörülmektedir.

Madde 4. — Yürürlük maddesidir.

Madde 5. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/542

Karar No. : 71

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 28.2.1989 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve aynı gün Komisyonumuza havale edilen «3418 Sayılı Kanun ile 5422 Sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 2.3.1989 tarihinde yaptığı 70 nci birleşimde Başbakanlık, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Tasarı; Bazı Bakanlıkların idarî yapılarının yeniden düzenlenmesi nedeniyle Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Hizmetleri Vergisi ile Ek Taşıt Alım Vergisinin tamamının ve Akaryakıt Tüketim Vergisinden ayrılan payların Bakanlıklar arasındaki dağılımının, yapılan düzenlemelere uygun hale getirilmesi, öte yandan Katma Bütçeli İdarelerin konuk evleri ve bunların kantinlerinin de Kurumlar Vergisinden istisna edilmesi, Kooperatifler, Dernek ve Vakıflara ait İktisadî İşletmeler ile kanunla kurulan meslekî kuruluşlar için hayat standardı esas ve ortak sayısı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan asgari geçici verginin uygulanmaması; kurumlar vergisi beyannamelerinde beyan ettikleri kurumlar vergisi üzerinden genel esaslar çerçevesinde geçici vergi alınması amacıyla hazırlanmıştır.

Yapılan görüşmelerde, yeni düzenlemelerle ilgili Kanun Hükmünde Kararnamenin henüz yayımlanmadığı ifade edilerek Kanun Hükmünde Kararnameyle ilişkili olarak Komisyona intikal eden tasarının görüşülmesinin Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımından sonraki bir tarihe ertelenmesinde yarar olduğu şeklinde ileri sürülen görüşlere; Hükümet temsilcilerince Kanun Hükmünde Kararnamenin 2.3.1989 tarihli ve bugünkü 20096 sayılı mükerrer Resmî Gazetede yayımlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulduğu, dolayısıyla tasarının bu Kanun Hükmünde Kararnameye paralel olarak biran önce görüşülerek kanunlaştırılmasında yarar olacağı, Kanun Hükmünde Kararname ile tasarının bir bütün teşkil ettiği, şeklinde açıklamalarda bulunulmuş, ayrıca tasarı kapsamına orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin, üst kuruluşlara kayıtlı olmamaları halinde de bu tasarıdan istifade edip etmeyecekleri şeklindeki soruya ise, Hükümet temsilcisinin tasarı kapsamına bu kooperatiflerin hangi şekilde olursa olsun dahil olacaklarını ifade etmesinden sonra tasarının tümü Komisyonumuzca da olumlu bulunarak maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Çerçeve 1 inci madde ile değişikliği öngörülen 3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkralarında yer alan «10» oranı, «12», «55» oranı «54» ve «35» oranı «34» olarak değiştirilmiş ve çerçeve 1 inci madde yapılan bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının Çerçeve 2 ve 3 üncü maddeleri ile Geçici Maddesi ve Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Sözcü
İsmail Şengün
Denizli

Nihat Türker
Afyon

Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Hazım Kutay
Ankara

Fenni İslimyeli
Balıkesir

Mehmet Seven
Bilecik

Ünal Akkaya
Çorum

Mehmet Kahraman
Erzurum

Abdullah Aykon Doğan
Isparta

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Muhalefet şerhim eklidir

S. Halil Özsoy
Kayseri

Saffet Sert
Konya

Mahmut Öztürk
Niğde

İ. Önder Kırılı
Balıkesir

Karşı oy yazım eklidir

A. Şamil Kazakoğlu
Bolu

Togay Gemalmaz
Erzurum

Abdulkadir Ateş
Gaziantep

Karşı oy yazım eklidir

Mehmet Moğultay
İstanbul

Karşı oy yazım eklidir

N. Kemal Zeybek
İstanbul

Şevki Göğüşger
Kırşehir

Cemal Seymen
Nevşehir

Muhalefet şerhim eklidir

Birsel Sönmez
Niğde

Enis Tütüncü

Tekirdağ

Karşı oy yazım eklidir

KARŞI OY YAZISI

3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesini değiştiren yasa dayanağını bakanlıkların idarî yapılarında değişiklik öngören K.H.K.'de bulunmaktadır. Oysa söz konusu kararname hükümetin ifade ettiği ve Komisyon Başkanlığının da kabul ettiği gibi; bu Yasanın Komisyonumuzda görüşüldüğü sırada Resmî Gazetede yayımlanmamıştır. Bu durumda ortada kaynağı ve dayanağı olmayan muhal bir yasa usulsüz bir şekilde görülmektedir. Bu yasa tekniğine aykırı ve yasama hakkını kullanmanın suiistimalidir.

Abdulkadir Ateş
Gaziantep

Önder Kırılı
Balıkesir

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Mehmet Moğultay
İstanbul

Cemal Seymen
Nevşehir

Enis Tütüncü
Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

3418 Sayılı Kanun ile 5422 Sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 3418 Sayılı Kanununun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 39. — Bu Kanununun 8, 10 ve 22 nci maddelerine göre Maliye ve Gümrük Bakanlığı Merkez Saymanlığında ayrı bir hesaba yatırılan eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri vergisi, akaryakıt tüketim vergisi ve ek taşıt alım vergisi payları hakkında aşağıdaki işlem yapılır.

a) Merkez Saymanlığına yatırılan payların yarısı on beş gün içinde, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan % 10'u Başbakanlık Bütçesinde, % 55'i Millî Eğitim Bakanlığın Bütçesinde, % 35'i ise Sağlık Bakanlığın Bütçesinde, bu bakanlıklarca belirlenecek ve yeniden açılacak özel tertiplere ödenek kaydedilir ve parası Merkez Saymanlığınca aynı süre içinde T. C. Ziraat Bankasında anılan bakanlıklar adına açılacak özel hesaplara yatırılır. Başbakanlık bütçesine kaydedilen ödenegin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü arasında paylaşımına Başbakan yetkilidir. Bu kaynaktan yapılacak harcamalar 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30-37 nci maddelerinde yer alan vize hükümlerine tabi değildir. Bu ödeneklerden yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

b) Merkez Saymanlığına yatırılan payların diğer yarısı onbeş gün içinde, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca % 10'u Başbakanlık, % 55'i Millî Eğitim Bakanlığı, kalan % 35'i ise Sağlık Bakanlığın tarafından, eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri ile sosyal hizmetlerde kullanılmak üzere, Geliştirme ve Destekleme Fonu nezdinde açılacak ayrı ayrı hesaplara aktarılır. Bu suretle Fona aktarılacak miktarlar Başbakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığın talimatlarına göre kullanılır.

Yukarıdaki hükümlere göre yapılacak harcamalardan yatırım niteliğinde olanlar yıllık programla ilişkisinin kurulması maksadı ile Devlet Planlama Teşkilatına bildirilir.

Bakanlar Kurulu, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre, Başbakanlık ve Bakanlıkların alacakları payları, kendi içinde, 20 puana kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir».

MADDE 2. — 5422 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin 13 numaralı bendine «Genel» kelimesinden sonra gelmek üzere «ve Katma» kelimeleri eklenmiştir.

MADDE 3. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Mükerrer 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

3418 Sayılı Kanun ile 5422 Sayılı Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 39. — Bu Kanunun 8, 10 ve 22 nci maddelerine göre Maliye ve Gümrük Bakanlığı Merkez Saymanlığında ayrı bir hesaba yatırılan eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri vergisi, akaryakıt tüketim vergisi ve ek taşıt alım vergisi payları hakkında aşağıdaki işlem yapılır.

a) Merkez Saymanlığına yatırılan payların yarısı onbeş gün içinde, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan %12'si Başbakanlık Bütçesinde, %54'ü Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinde, %34'ü ise Sağlık Bakanlığı Bütçesinde, Bu bakanlıklarca belirlenecek ve yeniden açılacak özel tertiplere ödenek kaydedilir ve parası Merkez Saymanlığınca aynı süre içinde T. C. Ziraat Bankasında anılan Bakanlıklar adına açılacak özel hesaplara yatırılır. Başbakanlık bütçesine kaydedilen ödeneğin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü arasında paylaşımına Başbakan yetkilidir. Bu kaynaktan yapılacak harcamalar 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30-37 nci maddelerinde yer alan vize hükümlerine tabi değildir. Bu ödeneklerden yıl içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

b) Merkez Saymanlığına yatırılan payların diğer yarısı onbeş gün içinde, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca % 12'si Başbakanlık, % 54'ü Millî Eğitim Bakanlığı, kalan % 34'ü ise Sağlık Bakanlığı tarafından, eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri ile sosyal hizmetlerde kullanılmak üzere, Geliştirme ve Destekleme Fonu nezdinde açılacak ayrı ayrı hesaplara aktarılır. Bu suretle Fona aktarılabacak miktarlar Başbakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı talimatlarına göre kullanılır.

Yukarıdaki hükümlere göre yapılacak harcamalardan yatırım niteliğinde olanlar yıllık programla ilişkisinin kurulması maksadı ile Devlet Planlama Teşkilatına bildirilir.

Bakanlık Kurulu, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre, Başbakanlık ve bakanlıkların alacakları payları, kendi içinde, 20 puana kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

«Ancak kooperatifler, dernek ve vakıflara ait iktisadî işletmeler ile kanunla kurulan meslekî kuruluşlara ait olup, ayrı tüzelkişiliği olmayan iktisadî işletmeler için hayat standardı esas ve ortak sayısı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan asgarî geçici vergi uygulanmaz».

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilen 3418 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre dağıtılan payların bu Kanunun yayımı tarihi ile 1 inci maddesinin yürürlük tarihi arasındaki süreye ait miktarları Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarına önceden aldıkları oranlara göre dağıtılır.

MADDE 4. — Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesi yayımını takip eden aybaşında,
- b) 2 nci ve 3 üncü maddeleri 1.1.1989 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- c) Geçici maddesi yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunun 3418 sayılı Kanunla ilgili hükümlerini Bakanlar Kurulu, 5422 sayılı Kanunla ilgili hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

12 . 2 . 1989

<i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı
Başbakan	<i>K. Oksay</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Tenekeci</i>	<i>K. İnan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Bozer</i>	<i>Y. B. Özal</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Kahveci</i>	<i>M. Yazar</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>C. Çiçek</i>	<i>M. Topaç</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>E. Vuralhan</i>	<i>M. Kalemlî</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye ve Gümrük Bakanı
<i>A. M. Yılmaz</i>	<i>A. K. Alptemoçin</i>
Millî Eğt. Gençlik ve Spor Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>H. C. Güzel</i>	<i>İ. S. Giray</i>
Sağ. ve Sos. Yard. Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>N. Kitapçı</i>	<i>E. Pakdemirli</i>
Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı
<i>H. H. Doğan</i>	<i>İ. Aykut</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
<i>Ş. Yürür</i>	<i>F. Kurt</i>
Kültür ve Turizm Bakanı	
<i>M. T. Titiz</i>	

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE. — Tasarının Geçici Maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

